

PLÁN VÝCHOVY A PÉČE

Montessori školička

Palackého nám. 65, 258 01 Vlašim

Provozovatel: Montessori Vlašim z.s.

Palackého nám. 65, 258 01 Vlašim

IČ: 285 58 456

Statutární zástupce: Ing. Tomáš Pavlis

Plán výchovy a péče v Montessori školičce je v souladu s cíli Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a vychází z principů Montessori pedagogiky. Cílem Montessori pedagogiky je vychovávat svobodné, zodpovědné a samostatné osobnosti, které umí řešit problémy, vzájemně si naslouchat, chránit naši planetu, rozumět okolnímu světu i vesmíru v jeho celistvosti. Tento přístup vede děti k tomu, aby byly upřímné, trpělivé, tolerantní, zodpovědné a dokončovaly svou práci, ale zároveň se nebály mít a říct svůj názor. Děti nejsou hodnoceny, ale učí se ocenit sami sebe. V atmosféře klidu se tak v dětech utváří zdravá sebedůvěra, vnitřní klid a harmonie. Děti jsou podporovány ve vzájemné komunikaci a spolupráci, v samostatnosti a seberealizaci.

1. Principy a pojmy pedagogiky Marie Montessori

Maria Montessori (1870 – 1952) vypracovala **učební metodu**, která pomocí speciálních učebních pomůcek a vytvořením vhodného prostředí podporuje přirozený zájem dítěte o učení, pomáhá mu zafixovat si správné pracovní návyky a vytvářet svůj vlastní úsudek. Děti nejsou jen pasivními příjemci informací, ale na učení se aktivně podílejí. Jsou pedagogy podporovány v rozvíjení vlastního potenciálu, svých skutečných možností a schopností, a vedeny ke spolupráci a pomoci druhým. Učí se samostatnosti, aktivní práci, svobodné volbě, odpovědnosti za svou volbu a jednání, respektu a toleranci ke schopnostem, odlišnému výběru a práci ostatních. Učí se přiměřenou formou vyjadřovat vlastní názory a požadavky a zároveň naslouchat a přijímat názory a požadavky ostatních. K tomu je využívána práce ve věkově smíšených třídách, aby byla zajištěna spolupráce a vzájemné přirozené učení a pomoc mezi dětmi.

***Role učitele** v Montessori pedagogice je postavena na nenápadném vedení a taktní pomoci. Učitel je rádce a rovnocenný partner, který dítěti pomáhá na jeho cestě objevování a učení se, projevuje maximální vstřícnost, otevřenost a trpělivost k dítěti. Zabezpečuje připravené prostředí školní třídy, pozoruje dítě při práci, vede si záznamy o jeho postupu v učení.*

*Klíčovým principem Montessori pedagogiky je **vlastní objevování poznatků samotným dítětem**. Tato metoda v dětech probouzí potřebu učit se, porozumět okolí, vyznat se v souvislostech. Je třeba jen respektovat individuální vývoj a využít **senzitivní (citlivé) fáze každého dítěte**. Tyto fáze jsou popisovány jako období zvýšené vnímavosti a schopnosti k osvojení dovedností. Pro úspěšné aplikování této metody je dále důležité **připravené prostředí**, které v sobě zahrnuje vedle osobnosti učitele také věcné prostředí – úprava třídy a*

její vybavenost speciálními Montessori pomůckami. Montessori pomůcky vycházejí z principu, že práce rukou je základem pro chápání věcí a jevů, pro rozvoj myšlení i řeči, je cestou „od uchopení k pochopení“, ruka je nástrojem ducha. Pomůcky tak usnadňují pochopení nových jevů a přispívají k hlubšímu a trvalejšímu uchování nově nabytých zkušeností a vědomostí.

*V takto připraveném prostředí může začít **svobodná práce**. To znamená, že dítě si má možnost zvolit jaký materiál si vybere, jakou oblast, na čem bude pracovat, co se chce učit a o čem chce získat další informace. Vybírá si místo, kde bude ve třídě pracovat, zda bude pracovat samo, ve dvojici nebo ve skupině. Dítě nepracuje na povel či podle zvonění, každé dítě je na určitou věc „naladěno“ v jinou dobu, motivuje ho jeho **polarita pozornosti**, tedy přirozené hluboké zaujetí pro nějakou činnost. Pokud je dítě takto zaujato, nemá být vyrušováno a má mu být poskytnut dostatek času, aby práci samo dokončilo. Podle M. Montessori svoboda znamená být pánem sám nad sebou. Být svobodný znamená být nezávislý, samostatný a zodpovědný. Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie. To znamená, že pokud se dítě pro něco rozhodne, je jeho povinností práci dokončit. **Svobodná práce neznamená, že dítě střídá činnosti bez ukončení nebo nedělá nic.** Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů. Učitel činnost dětí koordinuje, **nabízí jim činnosti podle jejich individuálního zájmu, ale také podle předem stanoveného učebního plánu. Dohlíží, aby dítě dohodnutý plán – předepsanou učební látku – plnilo. Děti jsou tak vedeny k sebedisciplíně**, učí se respektovat domluvená pravidla soužití, domluvené způsoby práce, plodně využívat čas ve vyučování, pracovat podle individuálního plánu i společných plánů činností.*

Děti nejsou porovnávány mezi sebou. Při **hodnocení** dětí je popisován individuální pokrok v dosahování očekávaných výstupů oborů a dovedností v rámci klíčových kompetencí. Děti jsou vedeny ke každodennímu hodnocení své vlastní práce. Chyby mají být ukazatelem toho, co je ještě třeba procvičit či zopakovat. Chyba je chápána jako běžný, přirozený projev v procesu učení, jako užitečná součást řešení problémů a jako bohatý zdroj nových poznatků. Dítě má cítit sebeuspokojení z práce, kterou dělá, nedělat práci pro uspokojování představ dospělého, pro pochvalu nebo známky. Dítě je vedeno k činnosti z vnitřních přirozených pohnutek a z motivace po úspěšném vyřešení úkolu.

2. Výchova a péče v Montessori školičce

Pracovníci zařízení kladou důraz na respektování individuality dítěte a spolupráci s rodinou. K práci s dětmi jsou využívány speciálně vyvinuté Montessori pomůcky, jež pomáhají dítěti nový poznatek „prožít“ či „uchopit“.

Výchova a péče v Montessori školičce probíhá v následujících 5 oblastech:

I. **Praktický život**

Cílem je získat praxi v daných oblastech (péče o vlastní osobu a své tělo, péče o okolí a společnost, sociální vztahy, zdvořilostní formy chování, cvičení kontroly pohybu) a získávání senzorických zkušeností – hmatových, vizuálních i zvukových.

II. **Smyslová výchova**

Pestrý smyslový materiál prohlubuje vnímání, procvičuje rozlišování, srovnávání, třídění a pojmenování.

Pomůcky cíleně rozvíjejí zrak, hmat, sluch, čich, chuť a prostorové vnímání.

III. **Jazyková výchova**

Děti pracují s pomůckami a materiály, při kterých mohou vnímat rozdíly mezi písmeny více smysly. Další specifické materiály zdokonalují jemnou motoriku ruky. Různé jazykové hry podporují rozvoj řeči a vzájemnou komunikaci.

IV. **Matematika**

Má být pro děti také smyslovým zážitkem. Je vytvořena široká škála pomůcek uložených v otevřených policích a umožňujících dětem pochopení matematických zákonů a souvislostí. I tady jde o různé experimentování, samostatné objevování a porozumění.

V. **Kosmická výchova**

Představuje témata z biologie, zoologie, botaniky, zeměpisu, času a historie, informace o vědě, technice a umění. Součástí jsou pohybové, hudební, pracovní a výtvarné aktivity.

Každý týden pracují děti na určité **konkrétní téma** (např. les, moje tělo, rodina apod.). To je zpracováno vždy z pohledu všech 5 výše zmíněných oblastí. O probíraném tématu jsou rodiče informováni na nástěnce Montessori školičky, dle potřeby i mailem nebo prostřednictvím webových stránek.

Za pomoci speciálních pomůcek, využití všech smyslů a za podpory kvalifikovaného pracovníka si dítě osvojuje poznatky a dovednosti týkající se:

- jeho samého,
- jeho sociálního okolí,
- přírody,
- hodnotového systému, v němž žijeme,
- základních jazykových a matematických pojmů a představ.

Prostřednictvím pohybových aktivit rozvíjí hrubou i jemnou motoriku.

Nedílnou součástí práce s dětmi jsou i výtvarné a hudební aktivity.

V zařízení jsou pracovníkům k dispozici „**Pomůckové knihy**“, v nichž jsou podrobně zpracovány popisy práce s konkrétními pomůckami, cíle práce s nimi i dovednosti, které si děti s jejich pomocí osvojují. Pomůckové knihy jsou **přílohou** tohoto plánu výchovy a péče. Rodiče do nich mohou na požádání nahlédnout.

Zpracovala : Mgr. Kateřina Rybníčková

Schválil : Ing. Tomáš Pavlis, předseda Montessori Vlašim z.s.

Ve Vlašimi 1.9.2020